

PUBLIEK-PRIVAAT INVESTEREN IN EEN DUURZAME TOEKOMST VAN NEDERLAND

DATUM: 11 september 2020

Samenvatting

Prinsjesdag staat dit jaar grotendeels in het teken van hoe we als Nederland investierend uit de COVID-19 crisis kunnen komen. Het kabinet nam hierop een voorschot met de recente presentatie van het Nationaal Groeifonds dat publieke investeringen de komende jaren moet gaan aanjagen. De Nederlandse pensioensector begrijpt en steunt deze beweging naar actief economisch investeringsbeleid vanuit de overheid.

Pensioenfondsen hebben uiteraard als kerntaak het verzorgen van een goed pensioen voor hun deelnemers. Daarnaast zijn we ons terdege bewust van de maatschappelijke rol die we als pensioenbeleggers vervullen. Namelijk op een verantwoorde manier in Nederland beleggen om zo een positieve bijdrage te kunnen leveren aan maatschappelijke vraagstukken en herstel van de Nederlandse economie. We hechten immers allemaal waarde aan het kunnen genieten van ons pensioen in een duurzame, leefbare wereld.

De Nederlandse pensioensector investeert al fors in Nederland, maar kan nog meer gewicht in de schaal leggen via de route van publiek-private samenwerking. Behalve het blijven voeren van een langjarig stabiel beleid vraagt dit dat de overheid een locomotiefrol vervult om zo de publiek-private trein rondom meer en goed financierbare projecten op stoom te krijgen.

Succesfactoren voor publiek-private samenwerking

Pensioenfondsen willen deelnemers een goed pensioen kunnen blijven bieden. Een pensioen waar ze van kunnen genieten in een leefbare wereld. Dit belang van de deelnemer is het uitgangspunt in het beleggingsbeleid van Nederlandse pensioenfondsen.

Pensioenfondsen beleggen dan ook graag in Nederland, mits dat verantwoord kan. Dat betekent concreet dat beleggingen voldoende en duurzaam moeten renderen. Met onderliggend passende risico-rendementsprofielen en een substantiële lange termijn bijdrage aan ESG-factoren.

Om *meer* te (kunnen) beleggen in Nederland dienen nieuwe, verantwoorde beleggingsmogelijkheden te worden gecreëerd. Denk aan beleggingen in de energietransitie, de overgang naar een circulaire economie of op het gebied van digitalisering.

In het buitenland zijn er inmiddels vele voorbeelden van succesvolle publiek-private samenwerkingen tussen pensioenfondsen enerzijds en overheden en nationale investeringsvehikels anderzijds. Samenwerkingen die hebben geleid tot vernieuwende en opgeschaalde investeringen en beleggingen die zowel in het belang zijn van het betreffende land als de pensioenfondsdeelnemer.

Te denken valt aan complexe, grootschalige investeringen in zogeheten *real assets* (tastbare, directe investeringen) zoals energie-efficiënte (huur)woningen met duurzame warmtebronnen, wind- en

zonneparken, telecom en infrastructuur zoals tolwegen, lightrailverbindingen en de aanleg van snelle oplaadinfrastructuur.

De (internationale) ervaring van pensioenfondsen leert dat er een drietal succesfactoren zijn om van publiek-private samenwerking een succes te maken.

1. Omarm publiek-private samenwerking

De grote transitie van onze tijd, zoals de groene en digitale transitie, zijn bepalend zijn voor onze toekomstige welvaartspositie. Pensioenfondsen hebben een aantal specifieke kenmerken die goed passen bij de financieringsvraagstukken van deze transitie: focus op de lange termijn, kunnen omgaan met illiquide beleggingen (zoals infrastructuur en vastgoed) en de capaciteit om risicodragend te beleggen.

Publiek-private samenwerking rondom transitievraagstukken is de manier om in gedeelde verantwoordelijkheid Nederland sterker uit de huidige crisis te laten komen. Zeker nu als gevolg van COVID-19 de overheid haar (ruime) financiële slagkracht ziet slinken. Via de combinatie van publiek en private middelen kunnen we komen tot nieuwe, opgeschaalde en het belang van de pensioendeelnemer respecterende beleggingsprojecten met grote maatschappelijke meerwaarde.

Hiervoor zijn wel meer en beter financieerbare projecten nodig. In potentie kan nationaal investeringsvehikel Invest-NL hierin een rol spelen. De pensioensector hoopt dat publiek-private samenwerking hiermee een nieuwe stimulans krijgt.

2. De overheid als locomotief

De financiering van publiek-private investeringen met grote maatschappelijke meerwaarde – zoals op het gebied van de energietransitie en de overgang naar een circulaire economie – vraagt om schaal en andere dan in de markt gebruikelijke risico-acceptatie. Oftewel, deze nieuwe, uitdagende investeringsproposities ontstaan (helaas) niet vanzelf in de markt. Hiervoor is het noodzakelijk dat publieke partijen vanuit hun maatschappelijke rol het voortouw nemen.

Wat dat betreft kan de wenselijke rol van de Nederlandse overheid worden vergeleken met een locomotief die een (publiek-private) trein op gang brengt. Door tijdelijk het risicovolle, niet-marktconforme deel van projecten af te dekken komen business cases rond en kunnen de marktinvesteringen waaronder financiering vanuit pensioenfondsen los worden getrokken. Een vliegwieleffect dus, waarmee krachten van publieke en private partijen – met respect voor ieders positie en vaardigheden – worden gebundeld en versterkt en risico's op een verantwoorde manier worden gedeeld.

Hierbij kan het Nederlands Klimaatakkoord met de bijbehorende mede door de pensioensector opgestelde [financieringswijzer](#) een belangrijke rol spelen waardoor we snel zouden moeten kunnen trechteren naar concrete projecten. Mits de overheid bereid is waar nodig een eerste stap te zetten.

3. Behoefte aan langjarig, voorspelbaar en stabiel overheidsbeleid

Ten slotte, langjarig, voorspelbaar en stabiel overheidsbeleid was en is essentieel om van publiek-private samenwerking een succes te maken. Dit zorgt voor vertrouwen bij investeerders en hun financiers waardoor gewenste investeringen daadwerkelijk plaatsvinden.

Op dergelijk langjarig overheidsbeleid kunnen pensioenfondsen op hun beurt hun beleid baseren. Waarmee kapitaal kan worden vrijgemaakt om nieuwe publiek-private investeringen in de reële economie te faciliteren en te stimuleren.